

Motion till riksdagen 2007/08:K222

av **Kerstin Lundgren (c)**

Skärpta regler för kommunal näringsverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till skärpt lagstiftning för att förhindra att kommunala bolag bedriver näringsverksamhet utan särskilt lagstöd för detta.

Motivering

Under 1990-talet har tillväxten av kommunala bolag varit hög och vidgats till att omfatta alltmer av de gamla verksamhetsfälten. Med detta följer också att alltfler exempel uppdrags där kommunala bolag utifrån sin unika roll får unika konkurrensfördelar gentemot andra företag. Inte sällan följer att dessa företag i sin iver att utvecklas också söker sig till nya marknader och erbjuder olika mervärden till sitt ursprungliga uppdrag.

För företag som redan finns på den marknad som kommunala bolag tränger in på leder detta till helt orimliga konkurrensvillkor. Om inte besluten är fattade i fullmäktige utan inom det berörda bolagets hägn finns inte heller möjlighet att pröva om intrånget är kompetensvidrigt eller ger snedvridande konkurrensvillkor.

Konkurrensverket fann i sin analys av konkurrensen i Sverige under 1990-talet att kommuner, landsting och deras företag samt statliga myndigheter under 1990-talet i ökad utsträckning börjat bedriva näringsverksamhet på sådana områden där det redan fanns företag. I rapporten gjordes en genomgång av klagomålsärenden på området. Vidare analyseras de problem som var förknippade med att tillämpa konkurrenslagen i fall av underprissättning och subventioner och svårigheterna att få rättelse med stöd av kommunallagen.

Konkurrensverket konstaterar i rapporten att när offentliga aktörer som har myndighets- eller tillsynsuppgifter på ett område bedriver näringsverksamhet

Fel! Okänt namn på

på samma eller ett närliggande område i konkurrens med andra företag uppkommer minst tre problem från konkurrenssynpunkt.

För det första kan man inte på ett tillfredsställande sätt garantera att myndighetens beslut som rör berörda företag inte påverkas av att dessa kan vara konkurrenter till myndigheten.

För det andra gäller att myndigheten via sin myndighetsroll får en försäljningskanal till presumtiva kunder, vilket ger en klar fördel framför konkurrenterna.

För det tredje finns risken att myndigheter som driver såväl myndighetsuppgifter som affärsverksamhet subventionerar den senare verksamheten med stöd av skattemedel eller avgifter som finansierar myndighetsuppgifterna.

Risken är uppenbar att den kommunala bolagstillväxten blir ett direkt hinder för en utveckling av tjänstesektorn och det lokala näringslivet. I stället för att främja tillväxt, nyföretagande och utveckling känner alltför många företagare att de inte orkar stå på sin panna blodig mot de kommunala bolagen. Många har provat och finner att det nästan helt saknas redskap för de privata företagen att hävda sin rätt. Om den kommunala bolagsexpansionen inte åtgärdas måste kravet bli att via lagstiftning hindra kommunala bolag.

Mot denna bakgrund är det angeläget att regeringen skyndsamt lägger fram förslag till skärpt lagstiftning utifrån det underlag som bl.a. Konkurrensverket tagit fram. Denna lagstiftning måste klargöra gränserna för vilka slag av näringsverksamheter som kan bedrivas av statliga myndigheter, kommuner och landsting på konkurrensmarknader. En inriktning bör vara att dessa offentliga aktörer inte skall bedriva näringsverksamhet på sådana varu- och tjänsteområden där det finns en fungerande konkurrens.

Inför kraftfulla regler för offentlig verksamhet som bedrivs på konkurrensmarknader med innebörd att det inte får ges direkta skattebidrag eller olika former av indirekta subventioner (kommunal borgen, förmånliga hyresvillkor etc.) som snedvrider konkurrensen.

Utvidga möjligheterna enligt kommunallagen att överklaga ett kommunalt beslut till samtliga berörda företag när beslutet avser att kommunala enheter skall driva näringsverksamhet på en konkurrensmarknad eller att stöd skall utgå till enskilt företag. Detta måste kunna gälla även beslut inom kommunala bolag.

Kommunallagen reglerar idag hur kommuner och landsting får bedriva sin verksamhet. De måste ha ett allmänt intresse och här sägs också tydligt att dessa inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun eller ett annat landsting, eller någon annan. Här behövs en precisering av utrymmet för att förhindra en osund konkurrens. Istället för att reglera innehållet i det självstyrda rummet, bör lagstiftningen tydliggöra gränserna mot den privata marknaden. Jag anser att regeringen måste återkomma med förslag till riksdagen i enlighet härmed.

Stockholm den 26 september 2007

Kerstin Lundgren (c)